

Arbeidsseminar: Lokalhistorie og sosial teknologi

Tid: 14.-15.juni 2007
Sted: Hotell Oslofjord, Sandvika
Arr.: ABM lokalhistorisk nettverk (NLI)

Del 1: Teknologi, fortelling og sted

Innledning v/Marianne Wiig

Ny teknologi kan påvirke måten lokalhistorie formidles på, kan nå nye målgrupper - men også spørsmål om hvorvidt "nettsamfunnet" bidrar til å oppheve geografisk tilknytning - undergraver tradisjonell lokalhistorie, men skaper grunnlag for en ny lokalhistorie.

Sosial teknologi - kan MeWe skape lokalhistorie?

Heidi Arnesen Austlid, IKT Norge

web 2.0-generasjonen:

- fokus på dynamikk, produksjon, kreativitet, deling, samarbeid - bruker nettet som sosial arena
- krav om deltakelse, demokratisk engasjement - broadcaster seg selv - skaper høy terskel for å synes - kamp om oppmerksomheten

Aldersgruppen 13-16 år:

- 97% bruker pc
- 92% internettgang hjemme
- bruker PC til spill, lekser, musikknedlastning
- bruker oftere nett enn læreboka for å løse skolearbeid
- ukritiske til innholdet, lærer ikke kildekritikk på skolen
- legger igjen mange spor etter seg på nettet - hjemmesider med opplysninger om seg selv (alt fra 7-8-årsalderen)
- legges ut bilder og opplysninger om seg selv og om andre uten tillatelse - fjernes aldri

Eksempel på behovet for kildekritikk:

- Ku Klux Klans nettside om Martin Luther King jr.
- Vigrids barnesider

37% tror at alt som ligger på internett er sant

Pedagogiske spill brukes sjelden, mer effektivt å veve pedagogisk innhold inn i eksisterende spill/second life

Lokasjon, mobilitet og digitale medier i kulturformidlingen

Gunnar Liestøl, Institutt for medier og kommunikasjon, UiO

Vanlig at det er et kulturelt etterslep m.h.t. bruken av teknologi sammenliknet med de teknologiske mulighetene

Utnyttelse av digital teknologi krever sjangerforståelse

Digitale medier som hierarki: maskinvare-programvare-meningsvare (tekst m.m.) - det kulturelle etterslepet manifesterer seg i skolen ved at det har vært fokusert mye på maskinvare, litt på programvare og svært lite "meningsvare"

Meningsvare består i dag stort sett av ting som er konvertert fra andre sjangere (bok på nett)

Wikipedia bygger på den tradisjonelle leksikonsjangeren, men utnytter ny teknologi: database

Wiki egner seg for innsamling, lagring og presentasjon i leksikonform, men har behov for supplement av andre sjangere

Eksempler på teknologisk konvergens: lommekniv, PC

Konvergens også for meningsvare? (eks kriminalromanen)

INVENTIO-prosjektet: forsøk på å forberede seg på framtidig teknologi

GPS stadig viktigere - blir helt sentralt for lokalhistorie - integrasjon av kart, bilde, skrift, leksikon - det ultimate eksemplet: guidebok på mobil (eks. Forum Romanum)

Del 2: Formidling av lokalhistorie gjennom sosial teknologi

Bergenskartet og WikiFredrikstad - en sammenlikning av to prosjekter
Anette Friis Pedersen, *histos.no*

www.bergenskartet.no

Temaartikler, der alle kan sende inn kommentarer - en redaksjon filtrerer ut useriøse kommentarer

1 million treff, men få kommentarer - invitasjonen ikke klar nok?

Utfordring med wiki: må ha visse datakunnskaper. Løsning kan være opplæring eller innsending av stoff til noen som tilrettelegger

Viktig å legge rammer før en starter opp med wiki - spent på responsen

Bergenskartet: tidslinje + kart - invitasjon

WikiFredrikstad: ramme ca.250.000

WikiStavanger - et samarbeid mellom bibliotek og mediebedrifter i Stavanger
Carolyn Fjeld, *Sølvberget, Stavanger Kulturhus*

WikiStavanger: 300.000 i prosjektmidler fra ABM-utvikling

Samarbeid mellom Stavanger bibliotek, Stavanger Aftenblad og Wigestrands Forlag (utgir bygdebøker for Stavanger, som ønsket å fortelle "den lille historien" på nett).

Har lagt vekt på å starte med en plattform av artikler

Spørsmål om hvor mye ansvar som bør legges på innsenderne kontra redaksjonen

Kodal bygdeleksikon - wikiteknologi med redaksjon - fra "restprodukt" til kommunal dugnad Lars Harald Alstadsæter

Startet som biprodukt av slektsgranskning (2000) , videreutviklet i samarbeid med Historielaget (2005)

Årlige bidrag på 1 million fra kommune, bank, forsikring

Fordeler med wiki-teknologien:

- lager potensielle lenker, som aktiveres automatisk når artikkelen skrives
- enkel koding
- kjent koding, muligheter for linker til nasjonalt wikipedia
- godt administrativt verktøy
- får raskt oversikt over antall døde lenker
- gratis
- enkelt å legge inn artikler
- muligheter for geografisk posisjonering (eks. Google Earth).

Behov for en redaksjon:

- trenger standarder for kategorier og rettskrivning
- mal for sjanger
- etablere kvalitetsnivå

Struktur:

- årstall/dato
- gårder
- de viktigste artiklene

Kodal bygdeleksikon utvides nå til: www.andebu.no

- åpner for alle
- eget bygdeleksikon for barn
- digitaliserer eksisterende bygdebok

Debatt:

Paulsen:

Behov for å åpne lukkede databaser (Askeladden, gårdsnavnbaser, fotobaser m.m.)

Workshop i grupper:

1. Hvordan stimulere til å delta i en wiki?
- må ha en viss mengde (10.000 artikler?)

- arrangere skrivekurs? - eller er det bedre å bare la noen skrive og la redaksjonen rette opp
- sosial samling - skape et miljø

2. Hvor mye redaksjonell kontroll?

- begge deler kan forsvares?
- behov for standardisering av språk?
- teknologien krever stor grad av frihet
- edre å korrigere i etterkant enn å sensurere i forkant?
- åpenheten er både wikiens svakhet og styrke
- wiki har bidratt til mer kritisk holdning til tradisjonelt leksikon (Enc. Britannica).
- viktig krav: opplysningene må kunne verifiseres

3. Kan amatører og profesjonelle samarbeide?

- ja

4. Sammensmeltning av lokale wikipedia til en nasjonal lokalhistorisk wikipedia?

- unødvendig - har wikipedia?

Del 2: Lokalhistorie og kunnskapsallmenninger

Nasjonale digitale kunnskapsallmenninger

Kristin Bolgård, kulturnett.no

Egne søk for artikler og nettutstillinger

Kultur på kart

Kunstnerregister

Institusjonsregister

Aktivitetskalender

Planlegger tettere samarbeid med lokalhistorie.no

Gratis bruk av nettutstillingsverktøy - se www.museumsnett.no/tjenester

Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett - et dugnadsprosjekt for Lokalhistorisk nettverk?

Ola Alsvik, NLI

NLI har lenge hatt planer om å få Norsk historisk leksikon på nettet

Nytt:

- kan gjøres gjennom wiki-teknologi
- åpner for utvidelser kronologisk og tematisk ("ti bind istedenfor ett")

Behov for egen lokalhistorisk stedswiki ("folkewiki")?

- bidragsyttere: - lokal spisskompetanse
- administratorer på lokalt/regionalt nivå

Lokalhistorisk temawiki ("fagwiki")

- bidragsyttere: spisskompetanse på emner
- administratorer: faghistorikere

Sammensmeltning av disse to wikiene etter hvert?

Er tiden inne for en lokalhistorisk wikipedia?

Olve Utle

Presenterte demo for lokalhistorisk wiki: www.safon.org/nn/index.php

Kategorier: person, område, gjenstand, skrift/bilde

Brukerkontoer med rettigheter for ulike deler av wikien

Usynlig underliggende lenker, skilles med loddrett strek.

Behov for et topografisk-historisk atlas

Er tiden inne for en lokalhistorisk wikipedia?

Chris Nyborg, Wikipedia

Geografisk plassering v.hj.a. koordinater - link til google earth/maps

Alternativ til folkewiki/fagwiki: integrere alt i en wiki

Fordel: slipper eksterne lenker

Kan eventuelt opprette "Norsk historisk leksikon" som kategori - eller som en kommentar i artikkelen

Ken legge inn omdirigering av søk (f.eks ved dialektforskjeller)

Muligheter for å engasjere skolene, tverrfaglige opplegg (inkl oversettelse til andre språk) - en skolewiki er i prøvefasen (videregående skoler i Østfold, Vestfold, Akershus, Hedmark)

Diskusjonsside med mulighet for å ta opp problemer - interne beskjeder

Søk på stedsnavn, kan avgrenses ved parentes eks: Bråten (Eiker, Torberg)

Ikke flere feil på wikipedia enn på andre leksika, men enklere å rette dem

Kan få oversikt over lenker inn til en artikkel

Er tiden inne for en lokalhistorisk wikipedia?

John Erling Blad, Wikipedia

Avgrensning av geografisk område v.hj.a. kategori

Kan også lage portaler for hver kommune - unødvendig med manuelt vedlikehold

Automatisk generering av tidsrekker

Referanser genereres automatisk

Kombinasjon av kategorier gir mange muligheter (kan f.eks. få fram liste over tettsteder på Eiker)

Muligheter for lenking til digitalarkiv, museumsbaser, fotobaser, biblioteksbaser etc.

Viktig å bruke lenking istedenfor inkludering/embedding - gir oppdatert informasjon og unngår vedlikehold

Mulig med delprosjekter: f.eks: eiker.lokalwiki.no - dirigeres rett til portalside for Eiker, "uten at en merker at resten av landet er med"

Diskusjon:

Kommentar fra WikiFredrikstad:

Viktig med et samarbeid med lokalavisa, viktig å nå dem som ikke er nettbrukere

KOMMENTARER:

Wiki-leksikon interessant, men egen sjanger - kan lett flyte ut sammenliknet med en tradisjonell leksikon-artikkel - men veldig aktuelt som et supplement til Eiker Leksikon (kan eventuelt fase ut Eiker Leksikon etter hvert)

Egner seg godt for skoler - får direkte kommunikasjon mellom Eiker Arkiv og elevene, uten lærer som mellomledd (slipper f.eks. at minnepenner blir borte)